

Datum

2026-03-06

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2025-17717

Yttrande

Till

Kommunfullmäktige

**Remiss avseende Motion Magnus Olsson (SD) och
John Roslund (-) - Malmö - Framtidens industristad
STK-2025-1443**

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att Malmö stad ska inrätta ett lokalt industriråd, ta fram en plan för hur staden ska öka andelen sysselsatta i sektorn tillverkning och utvinning, avsätta större andel markområde till industrier och verkstäder samt ta fram en tydlig plan för att motverka den svarta ekonomin och säkerställa att endast seriösa företag verkar i staden.

Nämnden arbetar aktivt med att motverka oseriösa aktörer inom ramen för nämndens tillsynsansvar. Mot denna bakgrund föreslår nämnden att motionens fjärde yrkande, som avser att ta fram en plan mot den svarta ekonomin, bör anses besvarat med vad som redovisas i ärendet.

Yttrande

Nämndens synpunkter begränsas till de delar av motionen som faller inom nämndens ansvarsområde enligt reglementet. Det gäller framför allt den del som rör nämndens arbete mot svart ekonomi och oseriösa företag, där nämnden genom sin tillstånds- och tillsynsverksamhet har ett särskilt ansvar.

Nämnden kommer lämna övergripande synpunkter kring motionens yrkande avseende att ta fram en plan för att öka andelen sysselsatta inom sektorn tillverkning och utvinning samt förslaget att inrätta ett lokalt industriråd.

Arbetsmarknad, kompetens och samverkan med arbetsgivare

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar motionärernas grundläggande ambition att fler Malmöbor ska ges möjlighet till egen försörjning. Det ligger i linje med nämndens

uppdrag enligt reglemente och budget, där nämnden genom olika former av arbetsmarknadsinsatser och samverkan med andra aktörer bidrar till att fler Malmöbor blir självförsörjande.

Under det senaste decenniet har andelen hushåll med ekonomiskt bistånd i Malmö minskat i större utsträckning än i riket som helhet, och andelen biståndshushåll är historiskt låg. Samtidigt kvarstår utmaningar, där vissa grupper fortsatt har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Nämnden arbetar därför med ett brett spektrum av individanpassade och arbetsnära insatser för att bistå Malmöbor som har behov av stöd. Arbetet omfattar bland annat arbetsmarknadsanställningar, praktik, arbetsträning, kompetenshöjande insatser och riktat stöd inom ramen för ekonomiskt bistånd. Insatserna anpassas efter individens förutsättningar och sker ofta i samverkan med Arbetsförmedlingen, utbildningsnämnderna och arbetsgivare.

Nämnden arbetar även strukturerat med tidiga och förebyggande insatser, med målsättningen att minska risken för långvarigt biståndsberoende och stärka individers möjligheter till varaktig självförsörjning.

Som motionärerna lyfter står en betydande del av Malmös befolkning i arbetsför ålder idag utanför arbetsmarknaden, många i långvarig arbetslöshet. Låg utbildningsnivå i gruppen arbetslösa spelar in; i åldersgruppen 16–74 år har cirka 15 procent förgymnasial utbildning.

Nämndens erfarenhet är att samverkan med arbetsgivare är av stor vikt för att Malmöbor i nämndens målgrupp ska kunna delta i arbetslivet.

Nämnden kan inte ta ställning till om just insatser för att främja tillverkningsindustrin i Malmö är de mest effektiva för att skapa arbete för de personer som står längst från arbetsmarknaden.

Nämndens erfarenhet är att vägen till egen försörjning för målgruppen ofta påverkas av flera samverkande faktorer såsom utbildningsbakgrund, språkkunskaper, hälsa, social situation och tidigare arbetslivserfarenhet.

Det finns även industriverksamhet och andra arbetsgivare i närliggande kommuner i regionen, vilket innebär att tillgång till industriarbete inte enbart är beroende av nyetableringar inom Malmö stads geografiska gränser.

Sociala ersättningar, hälsa och arbetsförmåga

Motionärerna pekar på att en större andel av Malmös befolkning i arbetsför ålder som uppbär sociala ersättningar eller bidrag är friska, i jämförelse med riket som helhet. Nämnden vill i detta sammanhang nyansera bilden.

I Malmö utgör sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning en mindre andel av de samlade ersättningarna än i riket. Detta säger inget om hälsotillståndet bland arbetslösa Malmöbor, utan snarare om i vilken utsträckning individer omfattas av socialförsäkringssystemet.

För invånare som inte omfattas av olika delar av socialförsäkringssystemet kan ansökan om ekonomiskt bistånd vara den ekonomiska ersättning som står till buds. Det gäller oavsett hälsotillstånd, vilket innebär en risk för att ohälsa inte alltid är dokumenterad, utredd och behandlad på samma sätt som för personer med rätt till ersättning från Försäkringskassan.

Nämndens erfarenhet är att psykisk och/eller fysisk ohälsa försvårar möjligheterna till självförsörjning.

Kompetens, språk och jämställdhet

Utöver utbildningsbakgrund och ohälsa kan bristande kunskaper i svenska bli ett hinder för arbetssökande. För att nya arbetstillfällen inom exempelvis industrisektorn ska komma målgruppen till del kan det därför krävas kombinerade insatser, där språkträning integreras med arbetsmarknads- eller utbildningsinsatser.

Ett exempel på en sådan insats är Jobbspår, där arbetsmarknads- och socialnämnden i samverkan med Arbetsförmedlingen och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erbjuder rekryteringsutbildningar som kombinerar kompetensutveckling med arbetsgivares behov.

Industrirådets rapport om industrins kompetensbehov 2025–2028 visar att industrisektorn kan erbjuda vissa lågkvalificerade arbeten, exempelvis inom yrkesgruppen montörer. Samtidigt framgår att språklig kompetens i svenska är en viktig förutsättning.

Nämnden vill även lyfta jämställdhetsperspektivet, då kvinnor är tydligt underrepresenterade inom industrin, särskilt inom fysiskt krävande och teknikintensiva yrken, samtidigt som arbetslösheten är relativt jämnt fördelad mellan kvinnor och män.

Arbete mot svart ekonomi, oseriösa företag och välfärdsbrottslighet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ett tydligt uppdrag att bidra till att motverka svart ekonomi genom tillstånds- och tillsynsverksamhet samt genom förebyggande och kontrollerande insatser mot välfärdsbrottslighet inom nämndens övriga verksamhetsområden.

Tillståndsenheten ansvarar för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Vid prövning av nya tillstånd genomförs omfattande ekonomiska och personliga lämplighetsprövningar, där bland annat kapitalets ursprung och ägarstrukturer granskas.

För redan etablerade verksamheter bedrivs regelbunden tillsyn, både planerad och utifrån inkomna tips, med fokus på ekonomi, ägarförhållanden och efterlevnad av gällande regelverk. Arbetet sker i nära samverkan med Polismyndigheten, Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten.

Nämnden deltar även i samverkansforumet Tryggare Malmö – samordnad tillsyn, där kommunala och statliga aktörer gemensamt genomför tillsynsinsatser mot verksamheter med risk för ekonomisk brottslighet, svartarbete och andra oseriösa upplägg. Genom samordnad tillsyn stärks möjligheten att upptäcka och åtgärda oegentligheter som annars riskerar att falla mellan olika myndigheters ansvarsområden.

Nämnden bedömer att detta arbete bidrar till ett sundare företagsklimat och rättvisare konkurrensvillkor i Malmö.

Utöver tillstånds- och tillsynsverksamheten bedriver nämnden även ett strukturerat och långsiktigt arbete för att förebygga välfärdsbrottslighet i enlighet med Malmö stads gemensamma handlingsplan mot välfärdsbrott samt egen handlingsplan för detsamma. Arbetet omfattar bland annat förebyggande åtgärder mot felaktiga utbetalningar, otillåten påverkan, interna oegentligheter samt risker kopplade till enskilda, företag och föreningar.

Den senaste handlingsplanen, beslutad 2025, tydliggör långsiktiga inriktningar, prioriterade utvecklingsområden och övergripande aktiviteter för att stärka arbetet mot misstänkta brott i välfärden. Arbetet sker i dialog mellan förvaltningens samtliga avdelningar och i samverkan med stadskontoret och andra berörda aktörer.

För att främja seriöst företagande, motverka svartarbete och förebygga misstänkta brott i välfärden bedriver nämnden även ett aktivt arbete med leverantörskontroller i samband med upphandling. Dessa kontroller syftar till att säkerställa att leverantörer uppfyller ställda krav och att offentliga medel inte används på ett felaktigt eller brottsligt sätt.

Sammanfattande bedömning

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar uppfattningen att staden behöver ta flera olika typer av hänsyn för att lyckas i det gemensamma uppdraget. Till exempel behöver hänsyn tas till näringslivets behov av arbetskraft, befolkningens sammansättning och kompetensnivå.

Nämnden arbetar med dessa frågor genom att, i nära samverkan med arbetsgivare, andra nämnder och externa aktörer verka för att matcha arbetsmarknadens behov med Malmöbornas förutsättningar, bland annat genom yrkesutbildningar, jobbspår och andra arbetsmarknads- och kompetensutvecklande insatser.

Nämndens erfarenhet är att vägen till självförsörjning för nämndens målgrupp ofta kräver sammansatta insatser som hanterar utbildningsbakgrund, språkkunskaper samt psykisk och fysisk ohälsa. Det är av fortsatt stor vikt att staden bedriver sitt arbete i tät samverkan med näringslivet, för att på bästa sätt arbeta för att främja Malmöbors möjligheter till självförsörjning.

Inom ramen för sitt uppdrag bedriver nämnden redan idag ett omfattande och strukturerat arbete för att motverka svart ekonomi, förebygga välfärdsbrottslighet och främja seriöst företagande, bland annat genom tillstånds- och tillsynsverksamhet, samverkan med andra myndigheter samt genom förvaltningsövergripande förebyggande insatser.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att motionens fjärde yrkande, som avser att ta fram en plan mot den svarta ekonomin, bör anses besvarat med vad som redovisas i ärendet.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Petterson

Jacqueline Maly (SD) och Mia Lindqvist (SD) reserverar sig muntligen mot beslutet, till förmån för yrkande från Jacqueline Maly (SD).